

Regeringskansliet - Finansdepartementet

Svenska Pantbanksföreningen, remissvar om avtrappat ränteavdrag för vissa lån, FI2024/00174.

Svenska Pantbanksföreningen har tagit del av regeringens promemoria *Avtrappat ränteavdrag för vissa lån* och önskar avge följande remissyttrande.

Sammanfattning

Svenska Pantbanksföreningen konstaterar att promemorian saknar utredning kring pantbankernas utlåning till privatpersoner. Pantbankernas utlåning till privatpersoner mot säkerhet i lösöre är lån, som i högsta grad uppfyller de särskilda förutsättningar om ställda säkerheter och maximal belåningsgrad, som utredningen har som förutsättning för undantag från avtrappat ränteavdrag.

Ett avtrappat ränteavdrag för pantbankernas kunder skulle slå hårt mot en utsatt grupp och Pantbanksföreningen föreslår därför, att lån lämnade av pantbank enligt Pantbankslagen ska undantas från det avtrappade ränteavdraget.

Bakgrund

Pantbanksverksamhet har funnits i Sverige i reglerad form sedan 1772. Pantbankerna ger kortfristiga lån till avtalad ränta, med säkerhet i lösöre. På så sätt fungerar de som kreditgivare till privatpersoner som snabbt och smidigt behöver likvida medel. Sverige har i likhet med exempelvis Finland och Norge en välfungerande reglerad pantbanksbransch. Sammanlagt finns i Sverige 20 pantbanksföretag med 60 pantbankskontor, varav 17 företag och 57 kontor är representerade av Svenska Pantbanksföreningen. Det remitterade förslaget om avskaffad avdragsrätt för räntekostnader skulle vara mycket negativt för pantbankssektorn, och är inte föremål för det som regeringen enligt det remitterade förslaget vill uppnå.

Pantbanksverksamheten fungerar i korthet på så sätt att en kund pantsätter ett föremål som säkerhet för ett kortfristigt lån. De vanligaste panterna är guld- och silversmycken, klockor, konst, antikviteter, men även bilar och båtar förekommer. Genomsnittslånet är ca 7.000 kronor med genomsnittlig lånetid på ca tre månader och panten är enda säkerheten för lånen. Cirka 85 procent av lånen löses av kunderna, dvs ca 15 procent av panterna säljs för kundens räkning på auktion i enlighet med pantbankslagen. För det fall det blir ett överskott efter avräkning för kapital, ränta och avgifter tillfaller överskottet pantlånekunden. Blir det ett underskott står pantbanken för underskottet. Pantlånen är unika på så sätt att panten är enda säkerheten för lånet och att pantlånekunden inte är personligt betalningsansvarig, och inte kan hamna hos kronofogden för obetalda lån, och därmed inte i en skuldfälla. Pantlånen är unika reglering borgar för att värderingen av panterna alltid är ytterst omsorgsfull och sällan utgör mer än åttio procent av ett bedömt marknadsvärde.

Pantbankerna är väl reglerade sedan länge och står under Länsstyrelsens tillsyn. Pantbanksbranschen hade 2022 en utlåning på 2,3 miljarder kronor, och enligt preliminära beräkningar för 2023 cirka 2,7 miljarder kronor. Alla dessa lån har alltså säkerhet i egendom, och är alltså inte att jämföras med blancolån. Det beräknas att ca 250.000 människor per år i Sverige tar lån hos en pantbank.

Remissens förslag

I den remitterade promemorian föreslås att avdragsrätten för räntekostnader ska förändras så att endast räntor på lån med vissa utpekade säkerheter – bostad, bil och båt – ska vara avdragsgilla. Som man får förstå det är syftet med förslaget att begränsa blacolån genom subvention i form av ränteavdrag. Avdragsrätt för sunda kreditformer med trygg värdering och maximal belåningsgrad ska dock bestå.

Svenska Pantbanksföreningen avser att avgränsa sitt remissyttrande till de delar som rör pantbanksverksamhet. De lån som förslaget tar sikte på är konsumtionslån utan säkerhet. De lån som pantbanker ger är ytterst sällan ämnade för konsumtion och har *alltid* säkerhet, genom den pantsatta egendomen. Redan genom utgångspunkterna för regeringens förslag uppfyller pantbanksverksamhet de kriterier som uppställs för undantag för avtrappning av ränteavdrag. Utredningens oro för att behovet av att säkerställa ett marknadsvärde skulle kunna kringgå omfatta inte pantbankerna då panterna är enda säkerheten för lånen.

Vi vill också inskräpa att pantlån inte leder till någon överskuldssättning för pantsättaren, eftersom den pantsatta egendomen är den enda säkerheten som kan tas i anspråk om räntan inte betalas. Det är hela grunden för pantbanksväsendet, sedan urminnes tider. I Sverige är pantbanksverksamheten därtill välfungerande och välreglerad.

Då pantbanksverksamhet i enlighet med Pantbankslagen endast får bedrivas efter tillstånd av Länsstyrelsen, är det mycket enkelt för Skatteverket att kontrollera att kontrolluppgifter avser pantlån hos pantbankerna. Det finns därför inte heller av administrativa skäl någon anledning att inte medge pantbankslån undantag för avtrappning av ränteavdraget.

För att ytterligare tydliggöra enkelheten i undantag för pantbankernas verksamhet skulle ett undantag kunna utformas på följande sätt:

6 c § *Ränteutgifter ska dras av för lån som lämnas av pantbank med tillstånd enligt Pantbankslagen (1995:1000).*

Svenska Pantbanksföreningen avstyrker således promemorians förslag som skulle innebära avtrappning av ränteavdrag för pantlån. Svenska Pantbanksföreningen önskar i stället ett undantag för pantlån på samma sätt som för bostäder, bilar och båtar.

Pantsättning är väl reglerat, och genom Länsstyrelsens tillsyn är det lätt för andra myndigheter att ha översikt över pantbankernas verksamhet. Denna verksamhet fyller därtill en viktig social funktion, genom att möjliggöra kortfristiga och förutsebara krediter mot pantsatt lösöre för privatpersoner. Denna verksamhet leder inte till någon finansiell utsatthet för låntagaren eller någon finansiell risk för staten. Den bör, enkelt uttryckt, få fortsätta fungera som den fungerar i dag. Inget i den remitterade promemorian pekar på någon annan slutsats.

Stockholm 2024-04-14

Peter Sundström
Ordförande, Svenska Pantbanksföreningen